

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 > — >
 Na štvrt roka . . . . . — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:

FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Kajučnica.

Divý buben už bubnuje!

ko sme písali, tak sa stalo. Páni liberáli zadovážili si nový buben a dali mu meno, že „Opravdový Kresťan“! Takto pomenovali tie novinky, ten buben, ktorý bubnoval na proti nám.

Jako sme prorokovali, tak sa bubnuje v tom „Opravdovom Kresťanovi.“ Bubnuje sa v ňom na slávu civilného manželstva, na slávu matrikárov a na ochranu beznáboženstva. Kto ešte nevedel, že liberáli klamu, ten nech pozre si toho nového „Opravdového Kresťana,“ a hneď bude vedieť, že liberalis.nus, svobodomyselníctvo len z klamstva a z podvodu živori. Lebo, pretože si nevzal inšie meno ten nový liberálny buben, lež vzal si meno naše, vzal si meno „Kresťana“ a to este s tými istými písmenami, v tej istej veľkosti, v tej istej podobe ako náš Kresťan, tak že na prvý pohľad sotva ho rozoznáš od našich noviniek? Co sa mu tak zapáčilo na nás, že nás ako opica nasleduje a napodobňuje?

Vreští, bubnuje proti nám, vytrubuje, že my samé „klamstvo a lož“ píšeme, a predsa zapáčil si mu náš mundúr a chce, aby ho jednoduchý ľud **rozoznať nemohol** od našich noviniek, teda už menom a vonkajškom svojim **klamať** a šudit chce ľudí a myslí, že ľud slovenský tak hlúpy bude, že žida od kresťana, lucifera od anjela a osla od leva nerozozná.

Hej, nieže tak liberálu! Môžeš ty navliecť na ušiaka levovú kvžu, môžeš mu na uši položiť široký slovenský klobúk, môžeš mu kríž zavesiť na krky, ušiak predsa zostane len »opravdivým« ušiakom. Akonáhle ušiak hikať počne, každý vie, že nie leva, lež „opravdového“ osla má pred sebou. Takto pochodil i nový „opravdový“ Kresťan liberálny.

Sotva si naštimoval, sotva hikať počal, už hneď ukiazal, v akej škole učil sa spievať.

Pod menom a vonkajším mundúrom svojim liberálno chce **klamať** svet, pretože — ako zpomenuť sme — žiada si, aby jeho liberálnu múdrosť na prvý pohľad nebolo poznať. Takto robil i Judáš, keď priateľstvo ukazoval Kristovi a bozkom Ho zradil; takto robia kmíni, keď larvu berú si na tvár a preoblečú sa, aby mohli ľahšie kmíniť.

Hej liberálu, darmo berieš na seba háby „opravdového“ kresťana. Porád na prvej strane bubnuješ, že civilne manželstvo, nové drahé matriky a beznáboženstvo sú vraj všetko také veci, ktoré veľmi sú vraj „užitočné a potrebné.“ A o sú potrebné „ako psovi piata noha.“

Hej! opravdový Kresťane, darmo kryješ

sa pod plášť nášho milovaného kráľa, vyzíza sa ti čertové kopyto a neoklameš nás. Povedz že nám opravdový krivonos v kresťanskom mundúre, povedz že nám, keď liberáli tak veľkou „úctou“ chovajú sa oproti milostivému kraľu nášmu, povedz nám, prečo vyhrážali, sa liberáli, že prestúpia ku Košuthistom, keď Wekerle koláč priniesol si zo služby od kráľa? Prečo hromžili a pajedili sa liberáli, keď potvrdenie tých nových cirkevno-politických zákonov neskorlo išlo? Prečo robili vresk urážajúci po uliciach prečo vypriahli kone z toho voza, na ktorom pán Wekerle sedel s obšitom udeleným mu od kráľa? To bola tá liberálna „úcta“ oproti kráľu, pravda žide?!

Či my »búrime proti národnostam.« keď žiadame, aby zachoval sa zákon z r. 1868, v ktorom stojí, že každý občan vo svojej materskej reči vzdelávať sa a pred súdom i pred vrchnosťami vo svojej reči pojednávať môže? Pravda my odsúdili sme na 10 zl. pokuty tých Stražanov, ktorí opovážili sa slúžnemu po slovensky písať! Nuž, či nieje to klamstvo, keď opravdový krivonos teraz píše, že „milý slovenský ľud“ nemusí a neni nútený „materinskú reč zanechať?“

Dobre si luhal opravdový ancikrist, že my „pokoj kresťanský rušime,“ veď my zaviedli sme civilne párenie, pravda? My dali sme slobodu beznáboženstvu, my učinili sme obriezku rovnou s krstom, pravda?

Teraz už spomínaš opravdový ancikrist tú našu „drahú vieru,“ a kdeže bola tá „drahá viera“ vtedy, keď prosili sme v tisícich podpisoch, aby ablegáti naši nehlasovali na civilné párenie? Kdeže je tá „viera drahá,“ keď Goldstein Sami a ešte i druhý žid slobodno potupuje Krista neslýchaným spôsobom, tak že sa nad tým i židovské noviny ponoršily? Prečo nežiadaš opravdový kresťane, aby títo dva zlostní židia pokutovaní boli, a aby ich kalendáre a knihy nás urážajúce shabané boly? Či ich snád zastávať musíš, ako toho dlhopolského krivonosa, keď luhaš, že dlhopolského kaplána nie žid, lež jeden mladý gazda chcel zaškrtiť? Z tejto tvojej obrany vidime, že ako budeš ten „milý slovenský ľud“ brániť.

Ty chceš „milovať slobodu“ opravdový Kresťane?

Či nie slobodu nitriansku a stupavskú?

Ty vravíš, že vláda „otcovsky staria sa o kňazstvo?“ — Áno, máš pravdu, lebo farárom a kaplánom otcovský kvartir chystá v žalároch.

Ty hovoríš opravdový figliaru, že liberáli „nenútia nikoho, aby zlý skutok spáchal?“ A prečo zaľakovať musí každý fíšpán, slúžny, jestli neni verným kortešom? To sú „dobré skutky“ pravda, pri voľbách podplácať, ku korhelici nútiť, voličov trízniť, mená a popisy voličov falšovať, voličov na stá a stá odstrániť, za dva dni v blate a dážde ich hladovať nechať, stupavskú voľbu potvrdiť, honvédske officírov súd zrušiť a naliehať, aby Szemnez redaktor bol znovu súdený a odsúdený, trenčianske voľby liberálno zrušiť, potravné spolky prenasledovať atď. — to sú všetko **dobré** skutky, pravda?

Pravdu máš opravdový Krestane, že my „vlast tisícročnú chceme vraj zrušiť,“ veď pravda, my vyháname ľud do Ameriky, my podporujeme krivonosích krčmárov, užerníkov, my nútime ľud, aby predával chalupy a kopanice krivonosím užerníkom!

Ty budeš hlásať „úctu k zákonom“ opravdový Krestane? Nauč najprv ablegátov a ministrov, aby sa nikdy neduellirovali, lebo to zákon zakazuje.

Nauč fíšpánov, slúžnych, notárov, matrikárov, aby pri voľbách v uctivosti mali slobodu voličov zákonom zabezpečenú. Nauč ich, aby nerobili z Uhorska Asiu a čiernu Afriku. Keď to urobíš, potom ti uveríme, že máš „ducha kresťanského,“ keď to neurobíš, ukiažeš, že máš ducha židovského, lebo to jedno dobre si napísal opravdový Krestane že:

„Neni každý krestanom, hoc aj to meno nosí!“

Opravdivý nieje opravdivý;

Nový Krestan bude buben — divý!

Starý Krestan.

POLITICKE CHYRY.

Rozpuštenie snemu. V jedných zábrebských novinách čítame poľahke na rozpuštenie uhorského snemu v mesiaci oktobri: „Vo vládnych kruhoch veľmi slabo vyvracujú tento chýr. Ponevác behom 1896 roku pravdepodobne i v Rakúsku budú všeobecné voľby, neni to nemožným, že i chorvátsky snem, bez toho, žeby znovu zasadnul, tiež rozpuštený bude a že ešte toho roku i v Chorvátsku budú všeobecné voľby.“

Náboženský základ (fundus religionis) proti ľudovej strane. Ešte i toto obidvoje sa povadilo a jako jedno druhému nepriateľom je, to vysvitá z nasledovných riadkov. V Leáňvári v peštianskej stolici dávno sa už ustrojila ľudová strana. Strojiteľom jej bol tamejší kňaz. Ponevác ale v tej obci patronom je — fundus religionis — nuž peta-

jomne udali u ministra výučby agitácie kňaz za ľudovú stranu, lebo to predseda nemôže sa trpeť, aby jeden kňaz, ktorého patronom je fundus religionis proti vláde, ustrojoval ľudovú stranu. Patrón teraz hrozne rozhnevaný s tým sa vyhráza tej „zradnej“ obci, že jej utiahne účasť. Kňaz zamýšľa opustiť svoju stanicu.

Prípisy ľudovej strany na snemovňu vyslancov a snemovňu veľmožov. Pre posledné voľby stoličných výborníkov v trenčianskej stolici, *dvě trenčianske otce: Staré Bystrice a Domaniž* s podpisom po sto údov poslaly prípis na snemovňu veľmožov. Tento prípis dvoch obcí ponosuje sa na tie násilenstvá a nadužívania, ktoré sa pri voľbách proti ľudovej strane popáchaly. Tieto prípisy po veľkej noci oddajú sa snemu.

Delegácie. Podľa oznamu poľských novín, delegácie na 15-ho mája sa svolajú. Viedeňské časopisy pochybujú o tomto chýre a hovoria, že deň, na ktorý delegácie budú svolané, ešte neni určený.

Ľudová strana v Rakúsku. Ľudová strana po Rakúsku sa porád rozširuje. Najnovšie na Morave v Boskovicich tamejší katolícky spolok vydržoval ľudové shromaždenie, na ktorom jednohlasne vyslovili, že za potrebné a na čase pokladajú, aby sa utvorila jedna stránka na národnom a konzervatívnom základe stojáca. Najbližšie môže sa očakávať celý rad podobných uzavretí zo stránky ostatných moravských katolíckych politických spolkov.

Egyptská otázka. Viedeňský kabinet posáva nedostal nijakú zvesť, že by sa európejská porada chcela zaoberať s egyptskou otázkou. Vo Viedni sú tej mienky, že i v tom páde, keď by táto vec v skutku sa stala predmetom európejskej porady, že by privolenie všetkých veľmoci nemôhlo sa nadobudnúť k tomu, zvláštne že Anglicko by k tomu neprivililo. Vtedy len cestou priameho potyku medzi kabinetmi môhlo by sa o tejto otázke pojednávať.

Pojednávky o vyrovnání. Pojednávky o vyrovnání, jako i o predostrení delegácií s rakúskymi ministermi započaly sa v stredu 8-ho apríla. V tenže deň prišli do Budapešte gróf *Badeni* rakúsky ministerpredseda, barón *Glanz* minister kupectva, rytier *Bilinský* minister finansov a gróf *Ledebur* minister orby, jako tiež i gróf *Goluchovsky* minister zahraničia, barón *Krieghammer* spoločný minister vojenských záležitostí a *Kallay* spoločný minister finansov. Porady sotva trvaly pár dní, lebo len o niekoľkých otázkach sa pojednávalo; čo sa týka predostrení delegácií, o týchto otázkach neskoršie bude reč.

Zákonný návrh o obcách. V posledných týždňoch v ministerstve vnútra pojednávali návrh o obcách; tieto pojednávania predbežne sa dokonaly. Ten návrh, aby sa štátna sprava po obciach s prospechom previedla, navrhuje štátne vymenovaných okresných slúžnych, daňových úradníkov, okresných lekárov a zvieracích lekárov. Služným dáva moc, že môžu v obciach rozkazovať, čo sa poriadku, lesov, dane a priemyslu týka. Ku týmto služným by patrilo matrikárstvo a sobášenie. Od terajších slúžnych by prevzali viacej úradných povinností. Takých okresných slúžnych bolo by 4800 s platom 800, 700, 600, 500 zlatými a na bydlu by dostali 185 alebo 150 zlatých; pisár 400. Okresných lekárov 1453 je vo výhľade.

Takto by nám zas hodne prirástlo dane. Sedliak plať!

Dakoľko myšlienok.

V ústavnej krajine s pomedzi všetkých práv občianských základné a najväznejšie právo je: právo slobodnej voľby zástupcov ľudu; ponevác skrze nich, jako plnomocníkov svojich bere ľud účasť v zákonodárstve t. j. sám vynáša zákony pre seba, od ktorých závisí jeho šťastie a blaho i dobrý poriadok v krajine. Toto právo, bez nehož celá ústavnosť je len smiešnou komediou, — pojistuje voličom zákon, ktorý každý človek, úradník — neúradník, ba i sám panovník v účtivosti mať a zachovávať musí.

Mne sa však zdá, že Uhorsko, odkedy v ňom bezbožný liberalismus vo svojom vlastnom, ohyzdnom tuku dusený zhynúť nemôže, — už prestáva byť ústavnou krajinou, bo tu nič na toľko oflinkované, potupené a šliapané beztrestne nebýva, jako práve toto ústavné právo. A najsmútnejšie pritom je to, že zväčšia deje sa to práve skrze takých ľudí, ktorých úradnou povinnosťou je bedliť nad krajinským zákonom, aby zachovaný bol v jeho posvätej čistote. Zdáliž takéto pokračovanie nepomstí sa jednúc vo svojich následkoch? — o tom by mal rozmýšľať i ten najliberalnejší úradník. Veď ľud keď vidí, že na príklad služný nedrží sám zákon, ba koná rovno proti nemu, to zaiste nezväčší v ňom úctu oproti svätosti zákona. Len to ma ešte uspokojuje, že čo nevyrastá zo stromu spravodlivosti, nemá stálosti na tejto zemi. Bo pravda samá v sebe nemá síce tej vlastnosti, že by môhla odraziť útok moci; ona môže byť bitá, no z jej nehôd rodia sa nové semená novejš, často výdatnejšej obrany.

Toľko všeobecne, včul pristúpme k veci. V Novákoch präsés prvej voľby do stoličného výboru ani nevyhlásil výsledok, bo načítal bezpochyby len z fúncútstva protivnou stranou vsánročných ceduliek o tri viac, následkom čoho voľbu zrušili a novú vypísali. Stalo sa to preto, bo ľudová strana bola by zvíťazila ohromnou väčšinou, kdežto protestom napadnutú voľbu v Staškove, kde präsés načítavše až o 11 ceduliek viac to isté bol učinil, vedeli udobriť s tým odôvodnením, že präsés voľbu nemá právo sám zmariť a trebárs o 11 ceduliek bolo i vyše, to vraj nevadí, bo po odťahnutí týchto liberálcov ešte predsa mali prevahu. Nuž, kde tu spravodlivosť? Či v Uhorsku je dvojaký zákon, iný pre liberálcov a iný pre ľudovákov? Neni-li to svevoľa úradného závratníctva?

Nadišla druhá voľba. Ponevác p. Smieško, muž útlejšieho svedomia nemôhol poznovým neopovrhnuť navčul i nedôstojných obetí pod-

mieňujúcim präsestvom, zvedaví sme boli, koho s tým potrestú? No, nemuseli sme si dlho lámať hlavu nad tým. Šóky, prievidský podslužny, neni preto liberál, aby nevedel jako načím pozbavíť ľud o jeho ústavné právo. Vyznačil sa už v tom pri bojnickej voľbe, kde prevýšil samého Tarnóczi-ho. Čo ale vyčínal jako präsés u nás v Novákoch, to už oprávňuje ho prímena: Herodes. . . V obave nebodaj pre svoju povestnú spravodlivosť (?) sohnal zo dvoch vidiekov všetkých osem žandárov, kdežto pri prvej voľbe i dvaja boli zbytoční. A keď takto vo svojom nadpanstve založeného na brutalnej moci cítil sa dosť ubezpečeným: najprv bez všetkej príčiny vyňnal z volebnej miestnosti čestného rychtára, Lišku a potom nedbajúc na zákon jednoducho zavolať si štyroch pohotových košovcov, aby pri kontrollerii (?) týchto smelo môhol robiť, čo sa mu ľubi. V nútri pri hlasovaní nesmel byť nik, ani len rychtárov príslušných obcí na vzdor zákonu nepripustil a keď p. Fiebig, administrator aspoň **rozďaleka** v kúte chcel byť svedkom hlasovania, **rozká-**zal žandárom, aby ho vyviedli. Neskôr dal odviešť žandarmi i p. kaplána. Pre takéto čnosti že nás žľč nezaliala, môžeme ďakovať jedine našej silnej náture. Vonku pri dverách dvaja žandári púšťali dnu voličov iba po jednom, aby snád dvaja najednúc prítomní nemôhli vidieť, čo deje sa s cedulkou jeden druhého. Bo to je predsa divná vec! Všetkých voličov v okresi je 221 a keď odtiahneme počtom 26-tých, ktorí nehlasovali, vynde nám počei odhlasovavších 196. Vyjmúc košovcov (ač všetci neboli za liberalných) a židov, súhrnkom teda najvyš 70-tých, ostatní všetci hlasovali na ľudovú stranu. A predsa voľby výsledok zneje: Liberalní obdržali 130 (!) a z ľudovej strany 75 (?) čili dohromady hlasovalo 205 voličov. Jako to možno? pýtate sa snád. I my sme zvedaví, No, postaráme sa, aby pravda vyšla na javo, a podľa toho urobíme, čo načím. *Vtáčnik.*

K uváženiu voličom v Koši.

Cirkve katolícka nemá väčšieho nepratefa nad tak zvané „slobodno múársivo.“ Bezbožný cieľ t hoto pekefým hadom zplodeného spolku, jako nim vydany jeden spis: „Cirkve papežská a slobodno múársivo“ o tom zjavie učí, v hlavných bodoch je nas edoný: 1. Zničenie všetkej cirkvej auktority a vážno ti. 2. Dokonale odtrhnutie Cirkve od štátu. 3. Odstráenie každého náboženského vyučovania. 4. Odkreštanenie živete rodinného. . . Cieľ to teda taký, ktorý v zaujme vše bečnej prevrátenosti úplne dostačí, aby vyhubil vše ok cit nábožnosti a bizne božej.

Ponevác v službe tohoto bezbožného spolku i liberalismus sa nachodí, preto čo je cieľom slobodno-

murá-ov, to je spolu cieľom i liberálov. A v skutku, či nevidíme tiež našich liberálov ako rozvíňujú zimničnú činnosť, aby veškerú moc cirkevnú a jej vážnosť podkopali očernovaním, hanobením, lžou, podozrievaním a prekrucovaním všeho, čo týče sa Cirkve a kat. a jej kňazstva? Dôkazom toho je vo sne i po stolicách verejné obrazenie sv. Otca, vyrátané úmyslom: „Udri na pastiera, rozprchnú sa ovce.“ . . . Či nevidíme ich jako pracujú na pozbavení nábožného ducha mládeže skrze soštatnenie škôl našich a jich sverenie na liberálných učiteľov? Či nechcú pozbaviť nás o siedmu sviatosť uvedením civilného manželstva? Za to však, či neuzákonnili odpadlivosť kresťanov na židovstvo a nevyslovili zákonom úplnú slobodu neznabožstva? Došial totiž každý obyvateľ povinný bol priznať sa k istému náboženstvu, včul ale odkedy máme tie cirkevno politické hriechy, smele môžu sa tu potulovať i takí, čo nemajú žiadnej viery, ktorí neveria ani v Boha ani jeho spravodlivosť, teda ľudia so svedomím kupčiaci, odhodlaní krajinu našu prevrátiť na peleš lotrovskú.

To je hľa, cieľ i slobodno-murárskych liberálov našich, k prevedeniu ktorého napomáhate ich i vy poblúdlí voličia v Koši. Pýtate sa snáď: jako? Hneď vám to vysvetlím.

Videli ste, že slobodno-murárski liberálci napadli Cirkev sv., keď koho napadnú, čo prírodnejšieho nad to, jako aby sa napadnutý brnil? Ponevác Cirkev sv. pri krste sv. i vas prijala za dieťky svoje, teda jako každého pravého katolíka i vašou povinnosťou je: postviť sa tiež Cirkvi po boku a neustať prv v boji a v práci, až zase nadobudneme zákonnitej záruky, že naša krajina je znovu kresťanskou, je tou krajinou, o než znelo: mimo nej života není. Lebo včul tu skutočne není život, ale otroctvo a bieda. — Tento boj však len tenkrát povedie k víťazstvu, jestli všetci jako sriadené vojsko pod jednou spoločnou zástavou mužne si zastaneme v oči našmu nepriateľovi. Kde-že ale vlaje tato zástava, vztyčená na obranu viery a blaha ľudu? N kde, jedině u ľudovej strany? Prečítajte si knižočku: „Čo chce ľudová strana?“ — a date mi za pravdu. Ano len ľudová strana má napísané na svojej zástave: obrana ľudu v jeho majatku, zárobku, v jeho právach, slobode, v jeho viere. Preto: „Kto ju bráni, seba chráni, svoje háji práva; kto ju hatí, seba mlatí, vieru nezastáva.“

Žiaľbohu, na vás, košovskí voličia, dokázalo sa len to poslednie. Pri voľbe v Novákoch ľudová strana prinútená bola poznově bojovať s liberálnou. Vám, jako k esťanom zaiste bolo by sa slušalo tiež byť na tejto strane. A boli ste? krom niektorých lepšieho svedomia, ktorým česť a sláva, — nielen ste nebýli, lež jako šavel vartujúci šaty pri kamenovaní sv. Štefana, nehrozili ste sa dôverníkmi byť ubíjania ústavného práva vašich spoluobčanov kresťanských. V spolku slobodno-murárov väčším dielom sú židia, preto vidíme židov najviac oduševňovať sa za liberálnu stranu. A či ste vy mali z iných obcí koho na tej vašej strane? Nikoho, len židov. Tak, hľa, keď držíte s nimi, s tým napomáhate cieľ slobodno-murárov, nameřený proti vašej viere, proti vašemu dobrobytu. Nemyslite si, že k spaseniu dosťaci len pokrsteným byť po katolícky. O, nie; načím sa dokázat pravým katolíkom. Židia si zastávajú aspoň svoj talmud. A vy? Darma sa vyhovárate, že to len na truc činíte vášmu duchovnému, tá vyhovorka veru vás neospravedlní jednú pred súdom Božím. Jestli máte čo oproti nemu, preto nemusíte sa pomstiť na utrápenej Cirkvi sv., jako nevylepí vám po zauši ani váš syn, keď ho druhý nahnevá. Mne sa však zdá,

že tá vaša zaslepená poblúdenosť od nakial pochádza. Či vam snáď jeden židovský usmev není milší, nežli pravda? Jedno panské stisnutie ruky vzácnejšie, nežli viera? Flaša páeného abo ju tášsky groš ceľnejší, nežli dišné spasenie? Jestli ano, tenkrát není ste hodní, aby vas spoluobčania vaši, ktorí tipia pre vas, vo svojej kresťanskej spoločnosti trpeli a vôbec s vami sa šovárili. Odvrati sa každý od vás jako od prašvej ovce. Uvažte si srdečne, čo som tu povedal, bo lepšie je z blúdnej cesty sa vrátiť, nežli na nej zahynúť.

Kresťan

Liberálne oplanstvo.

Z horných strán nám pišu, že tú podľu liberálnu handru, „opravdivého Kresťana“ do nášeho vložia, a tak ho ľudu natisknúť chcú. Vyzývame priateľov ľudovej strany, aby dávali pozor a do ovčieho ruha oblečeného **opravdivého Satana** jaknáhle by im ho pod obálkou, nášho „Kresťana“ poslali, aby ho hneď za uši chytli, a do ohňa hodili. Vy liberálni oplani aj skrze toto dokazujete, že nemáte žiadnej hanby, citu a statočnosti. Kdekoľvek si toto dovoľia ti liberáli, oznámte nám to, a mi hneď budeme ho žalovať u poštovej direkcii ba aj u samého ministerstva.

Upozornenie.

Dľa zákona (jako je to i vyše spomenuto) z roku 1874. XXXIII článku, ktorý svoju daň na predošlý rok do 15-ho apríla nezaplatili, pri popise voličov z menoslovu vynechaní budú. Vyzývame teda našich priateľov, aby svoju daň do poslednieho krajciara vyplatili. Lebo jestli ju do 15-ho nevyplatia, potom už márne bude všetko reklamovanie.

Pritrafi sa, že niektorý bez vinny zostal v reštancii s niekoľko krajciarmi, ktoré od neho len po 15. apríli pýtať budú, a tak daň musí zaplatiť či pred, či po 15. apríli s tým rozdielom, že ak len po 15. apríli platil, právo hlasovania celkom ztratil. Právo hlasovania ale za našich časov pre občanov je to najsvätejšie právo. Toho nech sa teda každý háji.

Smutné millenium.

Za starodávnych časov kedykoľvek u židov *jubileum* slávil, celý židovský národ iné nerobil, len sa hodoval, dobre pil a jedol, tancoval a spieval. Keď sa *jubileum* minulo, každý žid chytil rýl, lopatu, motyku alebo iný nástroj a veru tak pracoval, že sa mu štica potila. U nás v Uhorsku židáci takéto *jubileum* ustavične slávia. Až z vás ubohých horniakov dostaví sa sem niektorý na tú židovskú výstavu, ak pojdete cez ulice najdete krasnejšie a krasnejšie paláce, tak že človekovi sa hlava točí, keď hore pozre. A keď sa opýtate, že či sú to tie krásne domy, tak skoro na každý vám povedia že: to je dom jedného žida. A keď sa opýtate: kto býva v hentom dome: a dostanete odpoveď: žid, A keď pojdete vedľa kaviarne, (kde kávu merajú) a nazrete do skvoštnej sály, iného nevidíte iba žida. Keď ideš do divadla, keď ideš do sklepu, keď ideš do reštaurácie na pohár piva, keď ideš k súdu, keď cestuješ po železnici, keď sa ideš v lefe kúpať, v zime na ľad klzať ba ešte aj keď ideš na záchod všade, ale všade sídeš sa s krivonosým vypaseným židom a do hodbábu a zlata oblečnou tučnou židuľou a to nie s jedným a s jednou, ale s hufami. Stá tisíce židov v Budapešti od rána až do večera ani len slamku križom nepreložia, ale veselo si žijú, švandrkujú, vadia sa a vesele si spievajú. Pozrime teraz, ako ide chudobnému ľudu kresťanskému na horných stranách? Kamkoľvek ideš, či pohradskej ceste, či po dedinách, či do školy, či do kostola, či do roztrhanej chalupy, všade sa stretáš s vyhladovaným a zúboženým ľudom kresťanským, ktorý jako otroci v roztrhaných handrách od svitu až do mrku pracujú, trápia sa, bremeno dňa a horka znášajú. A na koho pracuje? Na tých židov, ktorí keď z chudobného ľudu zbohatli, vtedy ofrkajú ubohé horniaky a sťahujú sa do Judapešti, alebo do Viedne, aby miesto urobili inej polskej pijavici. Takto to ide, a není kto by ubohému ľudu na pomoc prišiel.

Odkedy sa ľudová strana utvorila, vodcovia ľudovej strany zaujímajú sa za chudobný ľud a čo môžu ratujú. Pravda že ťažko je tam čo ratovať kde už nič není. A preto z ožebračeného ľudu tisíce a tisíce idú preč do cudzích krajín a bolestným srdcom a žalostným hlasom ponosujú sa na tú očinu, ktorá ich nechá hladom mrieť a židov na trón stavia a jako zlatému telafu klaňať sa im káže. Ubohý horniacky ľud, kedykoľvek ide na svojích židovských pánov, lebo na pole alebo do hory pracovať, aby aspoň na okamženie zabudol svoju biedu a chudoau

židovskou pálenkou ohurený zaspieva si niektorú pieseň ľudovej strany. A hľa toto je dostatočná príčina ku tomu, aby ubohý človek bol trestaný už peňažitou pokutou už žalárom.

Na horniakoch je teraz štatárium. Týchto ubohých židovských otrokov zo dňa na deň, chytajú viažu, žalajú, na peniaze pokutujú, a pritom ešte od nich žiadajú, aby od rana až do večera kričali, *éljen a szabadšág*, nech žije sloboda. A keď o tisíc ročnom jubileume všetko mu do uši trúbí, že vraj máme sa veseliť a spievať a keď aj on si niečo také zaspieva, čomu zo srdca ide, nuž vtedy peňažitú pokutu vyhodí na neho. Nedávno jedon ubohý ľudák vo Frivalde (Trenčianska stolica) idúc po ceste na 10 zl. bol pokutovaný len preto, že so svojou chudobnou manželkou takto si nôtil:

*Čože si dievčatko horekuješ
So smutným srdečkom povzdychuješ
Celá som strápená
Že mám byť notárom sobašeua.*

*Netráp si dievčatko srdce svoje
Veď toho voza sa zvrtné oje
Lepšie časy budú,
Keď Boh dá víťazstvo strane ľudu*

*Nebude viac sobáš ten občiansky
Nastane len sobáš zas kresťanský
Vše sa to prekaží
Keď strana ľudová len zvíťazí.*

*Modli sa dievčatko otčenáše
My sme pri voľbe hlasy naše
Nedali žiadnemu,
Len strane ľudovej oddanému.*

Pýtame sa cteného obecnstva, že čo je zlého v tejto nevinnej piesne. A to je najpeknjšie, že tomu ubohému človekovi, ktorý si takto spieval, výrok tento nechceli dať na písme. Že prečo hovoriť nemusíme.

Nuž, vy židovskí liberáli jakože môžete od nás žiadať, aby smetú židovskú výstavu pozreli keď nás takto trápíte? Keď si židia slobodne môžu spievať pri obriezke jejich známú nôtu: *hep, hep, hep*; nuž prečo že by sme si aj my naše krásne piesne ľudovej strany spievať nemôhli? A či nám už ani toto nedovolíte? Dobré, nemajte nám za zle, že zakiaľ vy v Judapešti so židovskými bankármi sa zabávať a hodoval budete, my jako niekdy Jeremiaš na zrucaniách Jeruzalema plakať, kvíliť a modliť sa budeme, aby Boh všemohuci čím skorej zobudil z hriešného spánku všetkých kresťanov, že keď

po skončenej židovskej výstave nastúpia voľby, aby každý kresťan pod zastavou ľudovej strany bojoval, žeby sme takto to židovsko liberálne otroctvo, v ktorom teraz stoneme, tým istejsie prelomiť mohli. A preto kamkoľvek sa vás síde viacej cez celý rok millenáry, smelo a neo-hrožene oslavujte vašu stranu a z hlbín srdca volajte: **Nech žije ľudová strana!** ○

Opravdivé čierne vojsko.

○ O tak zvaných slobodných murároch, ktorí ľudskú spoločnosť vo svojich nočných zasadnutiach podkopávajú, náš „Kresťan“ už mnohé články priniesol. Avšak abysme týchto nebezpečných a nočných netopierov ešte lepšej poznali, dľa jedných anglických novín nasledujúci článok podávame:

Slečna (kišasonka) Vaughan obrátená to slobodná murárka nasledujúcu hroznú historiku predniesla v jednej spoločnosti: V Paríškej revolúcii (komún) jeden komunár z Francúzska šťastlivo uskočil a v Londíne sa utiahnul. V biede súc postavený jednu svoju dcérušku za vychovávateľku (učiteľku) dal vyučiť. Nadaná vychovávateľka snáď preto že protekciu očakávala, vstúpila medzi slobodných murárov, a tam to tak ďaleko priviedla, že londýnska loža (nočná peleš slobodných murárov) Triangulum menovaná, ju nielen za rytirku vyvolila ale 1891 ho jú na ten najvyšší stupeň povýšili. Vychovávateľka táto veľmi pekneho charakteru bola a sa podobala veľmi slečne Vaughan, jako to hneď uvidíme. Keď na najvyšší stupeň povýšená bola, žiadali od nej, aby najsvätejšiu hostiu, telo Ježiša Krista, nožom prepichla ktoré slobodní murári ku takýmto príležitostám jakokoľvek ťažko si zaopatria. Ale vychovávateľka zrovna ím povedala, že to neurobí. Žadajte odo mňa — riekla — čokoľvek, všetko vám urobím ale toto nikdy . . . . . Nikdaj som nemyslela, že odo mňa žiadať budete, abych sa diablu odovzdala. Nie, nie, to nikdy neurobím! Zhrozím sa v celom tele, keď sa včul do vašich kariet dívam, a vidím vaše strašné úmysle . . . . . Nechcem viacej ku vám patriť. Sama si vyriekla nad sebou ortel smrti, — riekol jej veľky majster lože. Kto prach Triangulumovej lože prestúpi, ten alebo, tá nemôže sa viacej vrátiť s tou vyhovorkou, že vraj nevedel, že o čom je reč. Ty si sa včul dozvedela naše najhlbšie tajnosti, a tak darmo hovoríš, že sa traseš na celom tele. Ty nešťastlivá osoba, a ešte sa opovážiš zlorečiť nášmu najvyššiemu pánovi, Satanovi! . . Ty včul pod zastavu Boha, Adonája pristupuješ a zoz-

nala si, že si našou nepriateľkyňou. My včul s tebou tak budeme zachádzať, jako s naším nepriateľom. Odtialto viacej živá nevyndeš. Dievča ku dverám utekalo, a ukrutným hlasom na ratu volala, ale »bratia.« (slobodno-murárski) ktorí dosiaľ schovaní boli, priskočili, a ústa jej ručníkom zapchali, a na ratu volať nemohla. Ručník tak jej do ust vtiskli, že len dost ťažko dýchať mohla. Potom ju poviázali. Nechceli ju hneď zavraždiť, ale poviazanými údmi a ú tami zapchanými nechali ju na zemi ležať a potom odišli. Bezbožníci tito odídúc slubili jej že na druhý deň zase prijdú. Už neskoro večer bolo, keď prišli, kto na siakri, kto peši, a 7 bratov a 2 sestry vojšli do izby, v ktorej na zemi tá poviazaná ležala. Zasadnutie otvorili. Pofutovania hodná obeta tam na zemi ležala, dýchala a celkom pri sebe bola. Jednomu z týchto pomstlivých katov luto prišlo, že mladé dievča zkantréné má byť, návrh urobil, že aby ju ešte ráz oslovili, asnaď sa odhodlá a najsvätejšiu hostiu nožom prepichne. Ale veľky majster rodom poliak zareval: Nie, nie, ona je už dcéra smrti, včera sa sama seba odsúdila, dnes ju zavraždíme. Skrze pozdvihnutie, ruky chcel, aby každý nad ňou ortel smrti vyriekol. Všetcia zdvihli ruku. Včul už len usmrtenie nasledovalo. Veľky majster lože ohybne olovené rúrky dal doniešť. S týmito rúrkami ju obkrútili, a do jednej hlbkej pivnice jú spustili. Pivnica táto na nič nebola upotrebená. Tisíce a tisíce potkanov v nej bolo, ktorých nikdy nebolo možno vykántriť. Otrovu ím sypali, aj silnych kocúrov medzi ne púšťali, ale všetko márne bolo. Potkani tak veľkí boli, že ani najsilnejšieho kocúra sa nebáli. V Londýnskych kanáloch nachádzajúci potkani mali palladistickú sestru vykántriť. Strašná smrť, hrozné mučedníctvo! Miss (slečna) Vaughan dokladá, že obraz tejto hrôzypnej vraždy vždy pred očiami mala, čoho vraj sa hrozne bála, lebo veď človeka už hroznej zkantriť nemožno. Táto rozpomienka utvrdzovala ma v láske k Bohu, a rozmnožila vo mne nenávisť oproti zaslepeným sluhom satanáša.

A túto spoločnosť v katolickej Austrii trpia, v Trieste je už taká loža luciferska. O uherskej krajine ani zmienky už nerobíme, tu už všetko je dovolené!

Dost mám ešte toľko povedať, že palladisti, luciferiáni, a slobodní murári je jedno a to iste, a že medzi židmi a liberálmi tito od svetla božieho bočiáci noční netopieri, najviacej privržencov majú.

Handwritten signature or mark.

BESÉDNICA

Žalm 2.

Prečo že sa, prečo
národy tak búria
a daromné veci
ľudia previesť súria?

Schádzajú sa králi
aj kniežatá zeme
a radia sa proti
Hospodinu v sneme.

Proti Hospodinu
a prameňu lásky,
vraviac: roztrhajme
ich praveké sväzky.

A povrazy Božie
podme striasť so seba —
čo nás tam po Bohu . . .
čo nás tam do neba . . .

Ale Ten, čo býva
v nebi nad hviezdami,
smeje sa nad nimi
a nad ich biedami.

Lež keď príde doba,
odpovie im v zlosti
a predesí ich v deň
svojej prchlivosti.

Povie im: Ja som si
ustanovil kráľa
nad Sionom svojim,
ktorý peklo zvala.

A povedal som mu:
Ty si Syn môj milý,
ja dnes splodil som Ťa,
by Ťa so mnou ctili.

Jestli chceš, v dedictvo
národy Ti oddám
a končiny zeme
celé Tebe poddám.

Abys ich železným
prútom poroztkal,
by ich sťa prach z črepov
vietor preč odfúkal.

Preto, o kráľovia,
hlas ten rozumejte,
i vy mocní z neho
náuku si berte.

Služte radšej Bohu
v pokore a bázni,
lebo nie ste nič viac,
iba veľkí blázni.

A ľúbajte Syna,
kým sa nerozhnevá,
ináč zahyniete
ako v ohni pleva.

Beda vám, ak by sa
zapálil hnev jeho!
Šťastný každý človek,
ktorý dúfa v neho!

—ský.

CHÝRNIK

Pozvánie k predplateniu
na
politické noviny

„KREŠTAN“

III. ročník, 2. štvrťročie.

Predplatná cena:

na celý rok	2 zl. — kr.
na pol roka	1 zl. — kr.
na štvrt roka	60 kr.

Tých pt. pp. odberateľov ale, ktorí sú nám ešte za predošlé noviny dlžní, úctive prosíme, aby, čím skoršie vyrovnaf ráčili svoju dlžobu.

Budapešť, 3-ho apríla 1896.

Redakcia „Kreštana.“

Čas. Vo veľkonôčné sviatky bolo počasie jako v novembri. Štíplavé a chladné povetie bolo, slnko, keď i vyšlo, nedalo tepla. Porád počal dažď pršať a sňah padal, v noci bol ale silný mráz na všetky strany. V Zombori voda tuho zamrzla.

Z rozličných vidiekov krajiny telegraf oznamuje, že sňah padal.

Arciknieža Ludvik Viktor. V nedeľu večer arciknieža Ludvik Viktor dal obed pre rodinu, na ktorom Jeho Veličenstvo a všetky údy pannjueeho domu, ktoré sa teraz vo Viedni zdržujú, vzali účasť.

Nový tajný radca. Rozličné časopisy donášajú chýr, že Albert Berzeviczy podpredseda to snemovne a bývalý štátny tajomník nezadlho bude vymenovaný za skutčbného tajného vnútorného radcu.

Útok proti jednému konzulovi. Z Belgrádu sa píše, že v Monastire Ledoux-a francúzskeho to konzula v jeden večer, keď šiel domov ozbrojený zbojníci napadli, ale konzul šťastlivo utiekol do jedného blízkeho hostinca. Ledoux na druhý deň u bašu Abdul Kerima sa proti tomu žaloval.

81 ročný Bismarck. 1-ho apríla úplne utáhnutý vo Friedrichsruhe slávil Bismarck bývalý to nemecký kancelár 81 ročné svoje narodeniny. Tvorcu nemilosrdnej politiky i pri tejto príležitosti mnohí pozdravili, zo všetkých strán nemeckej državy a jemu blízke noviny ho oslavujú. Zdravostný stav starého kancelára teraz je dosť dobrý.

Zadostiučinenie obsiahnuvší farár. »Hazánk a Magyarország« noviny zo dňa 19. marca toto píšu: »Od nášho dopisovateľa z L.-Sv.-Mikuláša v r. 1894 v okt. takie články sme uverejnili, ktoré Eduarda Hatálu, skačanského farára fažko upodozrievaly a bezzákladne všeliakými fantastične vymyslenými hriechami obviňovaly. Behom času presvedčili sme sa, že naš liptovsko-sv.-mikulášsky dopiso atel špatno sa zdrzal, keď nám takie články dposlal. Spomenutý upodozrievanie a nactiutchanie veľmi ublížily ct hodnému farárovi, ktorý sa úplnej dôvere svojho biskupa a láske svojích veriacich teší. Netreba rá m povedať, že sme my s tým dopisovateľom spojenie celkom pretrhli.« — K tomu — čo zj hodnoverného prameňa vieme — my toto dokladáme: Spomenutý farár po uverejnení tých článkov tlačovú pravou zadal tým novinám, ktorážto, ponevác »Hazánk a Magyarország« meno dopisovateľa odhálily, pokrúčovaf sa mala proti dopisovateľovi. Keď ale farár videl, že s jedným odmišteným pravotárskym kancellistom má dočinenia, — ktorý, okrem duše nič nemajúc, chcejúc ju oratovať, pred súdom do P. lskej zutekal — právo zastavil, uspokojác sa s tými slovami J Krísta: »Keď mňa prenasledovali, aj vas budú prenasledovať.« — S tým dopisovateľom r. 1894 aj »Liptó« noviny mnoho maly neprijemnosti, a preto v svojom 52 čísle do dňa 30. dec. 1894 za dobré uznaly svojích čitateľov upozorniť, aby sa toho kancellistu netýkali, bo sa zakolomažia.

Zastrelené nemluvniatko. Vo Viedni na Landstrasse 2-ho apríla odpoľudnia — tak sa odial píše — jakýsi Rudolf Hofmann zastreliť svoje šest mesiacové dieťa a potom sam seba chcel zastreliť. To sa mu ale nepodarilo, len sa fažko poranil. Umierajúceho nesli do nemocnice.

Zkazená pošta v Srbsbu. Po dnešnie časy je to opravdivé nebezpečenstvo po srbskej počte peniaze poslať. U srbských poštarov prišlo to do obyčaju, že jaknáhle väčšia summa peňazí im príde do

rúk, to rýchle zpreneveria. Z Belgrádu zas oznamujú väčšie zpreneverenie na pošte. Na pošte vo Velikej Pláne najnovšie ztratil sa jeden list s 10000 frankami, ktorý bol poslaný na jednu firmu do Kolínu. Vrchného poštu chytili.

Ukradená pluková kasa. Z Petrohradu telegraf prináša chýr o zaujímavej krádeži. Kasu jedného pechotného pluku v Roslove, v ktorej bolo 21 tisíc rubľov, akýsi obratný zlodej vzal so sebou. Posávad není žiadnej stopy toho činiteľa.

Storoční ľudia v jednej dedine. V Šariskej stolici není takého zdravého okolia, jako je vidiek obce Dobov, kde mnoho ľudí žije, ktorí už prežili sto rokov. 1-ho apríla zomrela tam jedna vdova menom Vaško v 118 roku svojho veku, ktorá ešte do posledného dňa dobre videla a očula. Narodila sa 1778 a bola práve sto rokov vo službe tamejšej rodiny Dobayovej. Pred piatimi rokmi ešte tancovala. Avšak to není jediný pád, že toľký vek dožijú ľudia v tej obci. Farar tej obce pri tejto príležitosti prezrel matrikulu a našiel, že v obci žijú trajá, ktorí už prežili 100 rokov, 8 sú ale, ktorí prežili 90 rokov. Možno že tamejší obyvatelia tak dlhý vek ďakujú tej polohe, v ktorej je obec medzi samou smrčinou, alebo sňad môže sa to pri vlastňovať dobrej vode na pitie.

Srazenie sa lodí. Pri Belgráde na Dunaji srazily sa lode. Jedná srbská pevná lod menom Beograd srazila sa s rakúskou loďou menom Banhans; táto posledná bola tak pokazená, že ju naponáhle museli fahať k brehu; z čeho, jako očuf, bude pravota.

Panský koč v Maroši. Uedomujú nás o veľkom nešťastí, ktoré sa onehdy stalo pri Šoboršine, Koč Ju'a Kompy panskeho polesného prevrátil sa do Maroša. Kočis a kone sa zatopili.

Útok proti jednému redaktorovi. Z Petrohradu sa oznamuje telegrammom: Jedenov, bývalý to okresný predstavený 2-ho apríla večer srelil na redaktora časopisu Nadeija, Jedenova chytili. Ten útok udajne spácha pre jeden článok, ktorý proti nemu písal.

Čierna smrť. Z Jokohamy veľkého to prístavného mesta japonského ostrova Nippona v telegramme sa oznamuje, že tam vypukla čierna smrť. Dva chinčari onemocneli, jeden zomrel na tú hroznú nemoc.

Rozohnaté socialistické shromaždenie. V Tarnopolí 1-ho apríla chceli socialisti sedliacke shromaždenie vydržiavať, ale vrchnosť shromaždonie rozohňala. Pri tejto príležitosti Budzynovského redaktora to z L o a zadizžali. Pod vedením ablegatov Romančuka a Oštupčuka išlo vyslanstvo z 200 sedliakov pozostávajúce k okresnému kapitánovi a prosilili, aby Budzynovského prepustili na slobodu, a'e kapitán túto prosbu odoprel, lebo Budzynovský držal reč, v ktorej sedliakov draždil. Shromaždené množstvo počalo sa búriť, načo žandári buričov rozohňali, Budzynovského ale v závretom voze vezli do žalára okresného súdu.

Kalendár Sámeho Goldsteina. Kr. pravotár, jakožto tlačový obžalovník, zadal pravotu proti kalendáru Sámeho Goldšteina, ktorého jeden obraz predstavuje to, že Sámí Goldštejn s oltára šířom civilného manželstva stricla na jeden svätý obraz.

Kr. pravotárstvo v tom vidí potup nie predmetu náboženskej úcty, ktorá vina podľa 191 § tresnej knihy má sa trestať žalárom až do 6 mesiacov a do 200 zl. peňazi. Vydavateľ jakožto pôvodcu oného obviňovaného obrazu a čsnovy pomenoval Arpída Zigányu, ktorého vyšetrujúci sudca už i vyslyšal.

Vyslanec jako falošný hráč. Emila Babó, vyslanca to neodvislej strany, zo Segedína v krajinskom kasíne popadli v tom, že sa falošne hral na karty; následkom čoho musel hneď vystúpiť z kasína. Odišiel z Budapešte, ale posávať nikto nevie, kam sa podel. Jeho známí myslia, že cez Hamburg odcestoval do Ameriky; v tom ich utvrďuje i tá okolnosť, že Babó, keď otvorili jeho kasne, málo šiat tam našli, ešte nikdy, keď cestoval, toľko šiat nevzal so sebou, ako teraz. V neodvislom kruhu len po veľkej noci sa ľudie tento prípad pojednávajú; pravda že neodvisliaci sú preto rozdráždení, ale cbozretne sa musia držať chladom ra segejínsky okres, kde nezadlho bude voľba. I v neodvislom kruhu sú tej mienky, že Emil Babó odcestoval do Ameriky, lebo v poslednom čase častokrát spomínal Ameriku a raz sa vyslovil: „Nechcem prv umrieť, pokým neuvidím Ameriku.“ Už vtedy bolo možno na ňom vidieť rozdráždenosť a nespokojnosť, čím podozrenie naproti sebe vzbudil i pred svojimi najdôvernejšími priateľmi.

Jeden millionový dar. Z Parížu oznamujú, že pani Audiffredova, ktorá je chýrna pre svoje šlachetné ľudské skutky, 800,000 frankov ponúkala lekárske mu sboru, pre toho učenca, ktorý vynajde účinný liek proti suchej nemoci. Úroky 800,000 frankov ten vynajiteľ bude užívať.

Ranení a mrtví. Z Rímu sa oznamuje, že za talianskych vojakov, ktorí sú v abessinskom zajatí, neguš žiada 14 millionov lir výkupného, oproti generál Baladissera všetko so všetkým len pol druhu miliona sľubuje. — Tiež z Rímu píšú: Úradne sa oznamuje, že nakoľko posávať mohlo sa ustanoviť, v bitke pri Adui padlo 4511 mužov. Medzi týmito boli dva generáli, 254 officierov, 200 podofficierov, 4055 ostatných vojakov. Títo už nestoja ani jedného haliera.

Upovedomenie. Ľudová strana v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú ústrednú pisárňu* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisárňu* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokolvek to mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlie i toho *patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby.* Odkaľokolvek a čokolvek by neкто písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adrossovať na meno veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 8-ho apríla 1896.

Kraj. ústred. kancelária „Ľudovej strany“

v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

Valné shromáždenie u Nových-Zámkoch.

Ľudová strana po celej krajine ohromne sa rozširuje. Tak rastie, jako na jar tráva. Darmo sa židovský-liberáli namáhajú, aby ľudovú stranu utlačili, to sa im už nepodari. Židovskí liberáli pre ubohý ľud nič dobrého nevykonali, a preto ľud s ošklivosťou sa od nich odvrátil.

Aby sa ale ľudová strana čím skorej po celej krajine rozšírila, a tak aj zvíťazila, k tomu dve veci sú potrebné, asice abysme čím viacej predplatiteľov najšli pre nášho „**Krestana**“ a po druhé, abysme čím viac valných shromáždení vydržovali.

Budúcu nedeľu t. j. 19. apríla ľudová strana prvé dve shromáždenia bude vydržovať asice vo Veľkej-Kaniži pod predsedníctvom grófa Ferdinanda Zichyho a v Nových-Zámkoch pod predsedníctvom grófa Mórica Mikuláša Eszterházyho. Čitateľov nášho „**Krestana**“ nadovšetko to shromáždenie sa týka, ktoré v Nových-Zámkoch (Érsekujvár) vydržovať sa bude, a začne sa 19. apríla ráno o 11 hodine. Ku shromáždenému ľudu na dvoch miestach budú reči držať, osve pre uhrov a osve pre slovákov. Reči budú držať najchýrejší rečníci, a úfame, že kto sa aj z oddialenejších dedín dostaví, neobanuje, lebo sa poučí, že čo všeličo je potrebné k tomu, aby sa dobrobyt ubohého ľudu povýšiť mohol. Z každej obce nech príjde viacej rozumných občanov, vrátiac sa domov vyrozprávajú, že ľudová strana z koľkých tisíc a tisíc ľudí pozostáva, a že čo tam počuli. Vyzývame menovite tie slovenského jazyka obce, ktoré k Novozamskému okresu patria, jako Horný-Szóllós, Komjathice, Černok, Veľké-Šurany, Malý-Várad, Egyházzseg, Malomszeg, Sz.-Mihályúr, Gyarak, Mártonfa, Kis-Mánya, Tóth-Megyer, Vajk a iné obce, aby sa **19-ho apríla** zarčas rána dostavili do **Nových-Zámkov** a tam sa na shromáždení súčasťmi.

DOPISY.

Z TRENČIANSKA.

Traste sa ľudkovia! Nový Kresťan nám prišiel po pošte a menuje sa Divý Kresťan. Hej veru si ty divý! Ako sme čítať počali, hneď vedeli sme, že to opravdivý liberál, alebo opravdivý žid. Tento divý Kresťan zaklepať chce vrah na dvere slovenského občerstva; keby on zaklepal radšej na prsty fľišpánom, slúžnym a matrikárom, aby pri voľbách hovädské násilenstvá a figle nepáchali. Tento divý Kresťan píše, že „miluje vrah slobodu“. Áno miluješ divý čerte, miluješ hrnce masné a miluješ slobodu nitriansku, stupavskú a trenčiansku. Ten divý Kresťan píše, že ho založili kresťanskí ľudomilovia. Hej divý ušáku, založili ti sena za válov, dali ti ovsu žrať nie ľudomilovia, lež brucho milovia. Ten divý Kresťan píše, že my tu v Trenčiansku len z chýru vieme volačo o tej ľudovej strane a že sme my nemlúvniatka slabé. Pýtaj sa divý čerte pána fľišpána a pánov opleckárov, čo my vieme o ľudovej strane; pýtaj sa, prečo vyšli na nás vojaci a žandári s bodákmi, veď nemlúvniatka nie sú medvedi ani vlci. Divý Kresťan píše, že my samé klamstvá píšeme. Nuž divý kohúte, prečo berieš na seba naše meno, rúcho a podobu, veď na prvý pohľad tak vyzeráš, ako naše novinky. Pravda, chceš divý čerte, aby ťa tak ľahko nerozoznali od našich noviniek, chceš ľudí klamať. To len kmíni robia, že do cudzích šiat oblečú sa, aby ľahšie kmíniť mohli. Divý Kresťan píše, že on nebude tak špinavo písať, ako my. To ti uveríme divý čerte, lebo ty na nás nenajdeš žiadnej špiny. Divý Kresťan píše, že my dobrý kšeft robíme. Áno vinšujeme ti také kšefty divý čerte, ale vieme, že potom nebudeš kopytami hádzat. Áno ľudová strana robí kšefty, lebo ona stavia železnice, pravda? Ona predáva a kupuje obrázky v Taliansku, ona stavia banky a fabriky a rozdáva masné úradky, ona predáva titule grófske a barónske za dobrý groš a s týmto grošom potom slobodu hláše pri voľbách. Veru, veru divý čerte slabú máš larvu. Vytŕčajú ti rohy a kôňske kopytá.

No musíme ti rožky odolíť a nohy ti zapuťnať, abys nekopal. — Ľudkovia zahrajte divému Kresťanovi, hneď uvidíte, že ako krásne tancuje — po židovsky.

Muzikant.

Z Kysúc.

Velavážený pán Redaktor!

Naša správa! Pri pojednávaní rozpočtu ministerstva vnútorných záležitostí toho roku jedno sme sa naučili, to: že liberálna strana najviac pokazila u nás državnú správu; tú, ktorej hlava je Percel minister. Jako on nemravne sa choval a chová — od hlavy ryba smrdí — tak rozširovali nemravnosť v krajine a rozširujú jemu podriadení hlavní župáni, hlavní služnovci, notári, pisari a t. d. Česť vymienkam — ktorých je tak málo jako bielych havranov.

Percel za ablegáta s protiúpisom (reversalis) vyvolený minister na rozpočte ministerstva vnútorných záležitostí vo svojej reči trepal, búchal dve na trí, ale programm nebol v stave dať. On sa stal ministrom,

lebo tento úrad priam bol upráznený. Na takýto spôsob priamo mohol sa stať jeho excelencia pán Percel minister aj zvieracím lekárom — alebo riaditeľom hviezdárne volajakej. Verný jeho sluha Salavsky, hlavní župán trenčianskej stolice pri novoteni úradníkov toho roku nehladel tiež na schopnosť osoby patričnej, ale vymenoval (on, jako vieme pravo volebné nezná — a či nechce znať, jako sme na Kysucách videli) za hlavných služnovcov niekde, za notáriušov inde — nedoučených pisarov, z bankrotých zemanov, organistu a t. d. Ja! od hlavy ryba smrdí!

Správa by mala byť jako povetrie: čistá, nepoškvvrnená (no hladaj hu) a všade pritočná.

Keď ale dnes u nás ktorý koľvek druh správy obozreme, nie s radosťou jako pri dobrom, nepoškvvrnenom povetří, ale s hrúzou preplnení ostaneme. Miesto toho že by verejně blaho napomáhala, poriadok tvorila — pokutuje.

Áno, keď náš Kysučan hnoj nevyvezie — na dve zlatky ho pokutujú!

Keď nezdravú kravu svoju neohlási — na tri zlatky je pokutovaný!

Keď kúpi kravu dneská a — pýta sa ho kdo; máš už pas od nej? Nie — až zajtrá ráno ho dostanem. No beda tebe, na 5 zl. budeš pokutovaný.

Hľa pokutujú chudáka sedliaka, a veď on nemá príležitosti sa naučiť ten zákon. Pravda je, náš sedliak nezná ani ten „szabály rendelet“, t. j. nariadenie dľa ktorého každý notár v trenčianskej stolici nesmie viac brať pri kupno—predajných listoch atď keď spomenutá listina znie

do 100 zl.	len 50 kr.
od 100—200 zl.	len 1 zl.
od 200—500 zl.	len 1 zl. 50.
od 500—1000 zl.	len 2 zl. 50.

vyše tisíc do kolkokoľvek 4 zl. a či páni notári povedia tomu sedliakovi: pozri, toto mám predpísané, len toľko berem od teba. A i mu to na um neprinde, ale taxuje tak jako môže. Sväta pravda je, že jeden hlavní služny mi toto povedal; „neni notára ktorý by ten szabály rendelet v každom punkte zadržal.“ Teda nariadenie znejúce pre seba — nezadržia, lež chudákovi sedliakovi neodpustia.

Teraz na Kysucách ľudia, keď nejakú malichernosť prekonajú, na ktorej sa zastaviť môže ten, kto chce — nebyvajú veľní pokutovaní, nech len prisľubia, že s našou premilenou ľudovou stranou nebudú hlasovať!

Áno, mohli by sme tie o litanie až do omrzlosti a nechuti pokračovať, ale načo veď všetci vieme, čo robia s nami. Stoličná s mcspráva je len na papieri. Najme tu u nás v Trenčiansku; Salavsky aj ten najmenší po ústave tužiaci cíť chce v človekovi vykoreniť. Voľba je, a voliť si nesmieme toho koho chceme — ale koho chce notár, služny atď. Žandár musí byť pri každej voľbe a to nic jedon, ale najmenej 10. Musí byť teraz, keď mi ľudová strana, vidiac čo robí s nami tá správa — chceme sa brániť.

A pozrite! na posmech celého vzdelačného cudzozemska — braniť sa nam nedovolia. V úsavněj krajine bývame a vy nám to dovolit nechcete? Vtedy ste nezrelí jako celý váš židovský liberalismus, a nehodní ústavy.

Vy všetko len na oko robíte! Spevoherna v Budapešti ohromnú podporu dostáva ročite od štatú, a ešte dnes vyše 2,000 dediniek je bez školy; za 15 millionov staváme Parlament, lež na nemocnice ani nemyslíme; na cesty ročite ohromné peniaze dávame;

a také sú najmä tie stoličné že ešte nám by ste mali platiť, keď ideme po nich a. t. d. Toto je, a takt) je tá správa?

Trenčianski stoliční úradníci!
viete sa rozpamätať, keď ste pod grófom Joz. fom Zichym uradovali tu v Trenčiansku? Viete sa rozpamätať na to, čo ste nám povedali vtedy, keď ste prišli z Trenčína z jeho inštalácie: to je muž zriedkavého rázu a seba povedomia. Že bol a je to dokázal v Prešporke, keď radnej zanechal hlavnožupanskú stolicu, jako by bol zaprel svoje náboženské presvedčenie. Vtedy ste sa mnohí osvedčili: „áno, ešte viac ho ctíme i raz jako pred tým.“

Hľa! Zichy-ho po jeho zriedkavom zadakovaní ste ctili vtedy; ctíte teda teraz — ved ten istý prikľakal, ale v menšom toho nášeho sedliaka, keď on opovrhnuť vašich 5 alebo 10 zl. pri voľbách stoličných — stal silno pri ľudovej strane, lebo nechcel zaprel umučeného za nás Ježiša. Ctíte pre toto toho sedliaka, že radšej hladoval a vytrval pod práporom — jestli ho pre toto nebudete ctíť, už viac nemáte srdca šlachetného!

Stefan Benyáč.

V SKALITOM 31-ho marca

Velactená Redakcia!

Ráčte do soznamu odsúdených kňazov vriediť i moju chatrnú osobnosť, ktorého kr. súdna stolica trenčianska pre priečin búrenia proti židom (v tom pozostávajúci, že som tým mojim veriacim, ktorí 6-ho nov. 1895-ho na výbornikov židov hlasovali, radil, aby radnej prešli na židovskú vieru) odsúdila na mesiac žalára a 175 zl. útrat a pokuty.

Odsúdených mojich kollegov aspoň to koji, že i d im svereny lútosť nad nimi má, keďto ja Bohu žial vysloviť musím: že jedine slož nému svedectvu z synch mojich vlastných ovečiek mám čo ďakovať, že mňa kr. súdna stolica odsúdila.

Kto zná ľud náš ten dobre vie, že medzi nim málokto sa najde tak ostrvotným a tak dobrej pamäti, že by sa dôkladne vedel rozpamätať, čo sa pred päť mesiacmi v kostole hovorilo.

I to zná každý, že v dvojsmyselnej reči premenné jedno slovo, dá reči ceľkom iný smysel.

Každý tedy človek, zvlášte ale kresťan by mal vedieť: že len taká vec sa má a môže prisahou potvrdiť, o ktorej je tak istý, jako že dva krát dva sú štyri. Z citovaných ale 14 svedkov malo len šest toľko svedomia zoznať, že sa na obsah kázne rozpamätať nevedia — ostatných ale osem a síce Jozef Tatarka, Ján Kríž, Michal Laš, Michal Poláček, Michal Borový, Ján Laš, Ján Baroniak a Anna Putira prisahou dosvedčili, že všetky táraniny, ktoré žandár proti mne udal, sú pravdivé; k. pr. Ján Laš i to svedčil, že som sa vyslovil: že jak veriaci pri voľbe výbornikov so mnou držať nebudú, že dostanu inoverca za farára — iný ale svedčil, že 3-ho nov. síce na kázni nebol, ale predsa očul, že to čo žandár popísal, je pravda.

Slovom mnohi moji veriaci sú tej mienky: že žiaden hriech není proti kňazovi vec prekrútiť, z komára veľblúda učiniť a potom to prisahou dosvedčiť. Ja som k. pr. veriacich napomínal, aby na štatne školy nepristávali z toho ohľadu, ponevác aj inoverca môžu potom dostať za učiteľa, Ján Laš to obrátil na horespomenutý nesmysel. Raz som k. pr. pokarhal v kázni jedneho veriaceho pre tý slová v krčme povedané, keď do, hnež mi zakázal piť gorelku, nalejte mi tedy

kvilu“ pre toto pokarhanie som bol u byskupa žalovary, že ja vyžrádzam spovedné tajemstva.

Je to potešenie účinkovať medzi takými veriacimi, ktorí schopní sú oproti vlastnému svojmu farárovi dopustiť sa takýchto nesvedomitosti a podlosti. Musim ešte i to pripomenúť, že súdna stolica bola veľmi úslušna oproti svedkom; uznala že v táraninách žandárových není žiadna nelogičnost; sám predseda pomáhal otáčkami svedkom, a svedkovia dostali predbežne 48 zl. na cestu do Trenčína. Bár zástupca moj p. Pavel Mudroň vo výbornej obrannej reči spomenul: že vyzvanie ku priechodu na recipovanú konfessiu nemôže byť žiadnym búrenim; že štátny filosemitismus konečne na to absurdum prist musí v nedôslednosti svojej, že kňazom i to zakáže hlásať „že židia Krista ukrižovali“ ba zakázat bude muset i rozširovanie pisma sv. v ktorom sa tiež mnohé nie priam lichotiace výrazy proti židom nachádzajú; že takýmto za viasy fahaním vláda ľudovu stránku neutlačí, ale len mučedelnikov namnoží: ani moje odsúdenie prekaziť, ba ani len odpis výroku z ohľadu zadania apellaty dostať nemôhol.

Že som práve pred veľikcu nocou posúdený, tomu sa zvlášte teším; že som totižto v práve ten čas hodným sa stal niesť za Kristom kríž útrpnosti, kedy i Spasiteľ moj odsúdený bol.

Vy ale horespomenuté drahé ovečky Kristové, ktoré tak bedlivo dávate pozor na vašho pastiera, aby ani špatným okom nepozrel na národ vyvolený a na dobrodincov vašich, bez ktorých by ste od smádu pomreli, urobte účet so svedomim svojim: jako kedysi zedpoviete pred súdnou stolicou božou za odsúdenie vašho duchovného pastiera?

Jozef Badik farár.

HOSPODÁRSTVO.

Položenie roľníkov v Uhorsku.

(Pokračovanie článku v 9. čísle).

Roľníci v ríši čínskej tvoria stav po úradníckom najviac vážený, je on teda stavom druhým, vyšším od stavov remeselnického a kupeckého. Príkladom v uctení hospodárskeho stavu predchádzali (jako sme to čítali v predošlom rozprávaní) a predchádzajú i za terajších časov cisári čínski. Slávny cestovateľ kol sveta professor český Jozef Koreňský v utešenom diele svojom (v sošitoch v Prahe tiskom a nákladom J. Otty — cena sošitu 30 kr. vydávanom) v sošite 27 na stránke 14 píše doslovne toto: Sám čínsky cisar jde roľníkum dobrým príkladem napřed. jak čteme na př. v Pekingských novinách úředních z roku 1893: „Dne 8. dubna ve 4 hodiny z rána opustila Jeho Majestatnost palác a odebrala se v průvodu všeho dvořanstva k „Cisařskému poli.“ Na oltáři chrámu, posvečeného Bohu polárství, pomodlila se Jeho Majestatnost co nejvroucneju, položila Bohu

obeti a nasnídala se, aby potom započala své posvátné dílo. Veliké bylo proprocesí, které panovníka provázelo k „Cisarskému poli? Pole ohraňováno bylo tyčemi, na nichž vlály prapory ve všech barvách durových. Ve čtyřech rozích pole stály besídky. U prostřed pole očekávali císaře vysocí úředníci v parádnem kroji. Rada stařeckú hospodárú tvorila špalír. Každý z nich třímal v ruce rolnické nářadí. Radou tou bylo císaři projiti až k poli, které měl zorati. Na pokračí pole zapražena byla žlutá kravička. Odení její bylo nádherné. Pluh leskl se září zlatou. Dva princové byli při orání císaři nápomocní a vedli kravičku na řemeni. Iní dva princové pomáhali císaři držeti rádlo. Císař vyoral celkom šestnáct brázd. Po té práci chopil se pytle, v němž bylo uschováno síme. Semeno rozsíl pred-seda finančního ministeria Veng Tungoho. Po něm činili tak i ostatní hodnostáři. O příští sklizeň obilí s „Cisarskeho pole bude míti péči zvláštní úředník. Jeho Majestatsnosť navrátila se do paláce v sedm hodin ráno.“

(Dokončenie nasleduje).

VYOBRAZENIE

Nič tak neztrásie dušou človeka, jako myšlienka na smrť; mnohých už obrátila ku polepšeniu života. My kresťania už od detinstva sme zvyknutí aspoň niekedy si pomysleť na smrť, a preto nám ani tak hrozou neprichádza, jako k. pr. židom. Žid skoro nikdy sa neupozorňuje na to, že jednúc musí tu všetko opustiť, musí zomreť, a preto chce všetko shabať, jako by tu na veky mal žiť.

Náš terajší obraz predstavuje nám jednu skrušenú dušu, ktorá sa obrátiac k Bohu do seba vstúpila, horlivo sa modlí; rozjíma o smrti, a aby sa tým viac k tomu povzbudila má pred sebou umrlčiu hlavu, pohľad na ktorú preniká jej útroby, a povzbudzuje ju ešte tým viac k pobožnosti.

ODKAZY REDAKCIE.

Ribnik. Novičan. Do tohoto čísla sme váš list už nemohli vložiť, ale v budúcom prínde, nebojte sa, na to mi prísne davame pozor.

Nyitra-Šarfia. M. O. Váš list z viacej príčin nemôžeme uverejniť.

Nagy-Bittše. F. D. Keď váš dopis ešte v januári poslaný sme posial neuvěřnili, zaiste mali sme k tomu závažnú príčinu, lebo redakcia má svoju kritiku, a čo túto nevydrží, to nikdy nepríde v Kresťanovi.

Lisa. Ján Pochodil. Na váš list ešte sa vrátíme a ho upotrebíme.

Račisdorf. A. T. Odkiaľ sa dozvedel vaše mená, to my nemôžeme vedieť; ináč si z toho nič nerobte, ale keď k vám príde, dajte ho tam, kam patrí.

Alsó-Petény. R. J. Teší nás, že ste tak rýchlo a ľahko i bez nás poznali toho falošného proroka.

Dohnaňa. J. G. T. Zaslanú besednicu svojim časom upotrebíme.

Nitra. J. K. Za dlhší čas som bol fažko nemocný; vtedy iný redigoval „Kresťana,“ a tak váš list neskrátil som ja; básne prezrem, a jestli vydržia kritiku, uverejním — ináč vašej žiadosti zadost učiním.

Krupina. J. B. Z Vášho listu sme vyrozumeli, že u vás v Krupine ešte všetko spí, že tamejší ľud ešte ani pochopu nemá, čo je to ľudová strana. Pravdu máte, že tohoto príčinou sú vaši kňazi. My len toľko dokladáme: to veru musia byť pekni kňazi, ktorí sa o ľud tak málo stárajú a nehanbia sa s liberálmi držať!

Lúčky. J. D. O vašom liste budúcne.

Dejte. Dobre známy. Váš list sme dostali; budúcne ho upotrebíme; ináč je všetko v poriadku.

Ó-Besztercze. J. Sz. Váš list 10. marca poslaný nikde nenachádzam, lebo vtedy (február a marec) jako som už viac krát spomenul, bol som fažko nemocný, preto ani nemôžem vedieť, čo sa s ním stalo.

Galgócz. S. V. A. Vašu besednicu prezreme, a jestli nám zodpovie, potom ju uverejníme, prosíme o trpezlivosť.

Stonoha. „Dalekohľad a Straka,“ „I radostné i žalostné“ sú tu, ale pre iné politické príbehy neprišiel na ne rad, len trpezlivosť; sklárom noviny riadne chodia.

Baňská-Bystrica. F. K. Váš list sme dostali, ale ho uverejniť nemôžeme.

Ostrihom. J. J. Váš dopis príde; ale prepozície v slovenčine sa nepíšu so slovom dovjedna; a mnohé ešte iné by sme mohli poznamenat.

Lazany. J. M. a J. Šč. Z vášho listu sme vyrozumeli, že ľudová strana i u Vás sa počína rozširovať, to je veľmi pekne. Vám a celej vašej stolici nič lepšieho nemôžeme žiadať, než to, aby ste všetci čím pilnejšie našeho Kresťana rozširovali a čítali.

Lubina. Pr-a-f-u. Prosíme o trpezlivosť, vaše práce prezreme a potom ich upotrebíme.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrespondernej karte nepýta druhé, lebo to je unovane a i utraty, lež nech ide na poštu a oslovi pošťara, aby reklamoval noviny uradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niekto to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u pošťovej direkcii. Veď potom vykona. Úradná reklamácia ma ten osoh, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a neozhadzujú ich tak lankomysele.

Knižná polica.

„Dom a Škola.“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starostou. Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „Dom a Škola“ prináša zvláste v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najme katolicke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „Dom a Škola“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobraza našu cirkev katolicke — a to dosiaľ neurobila — poual nenie príčina. aby ju katolicke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárat, že katolicke učiteľ je menej vzdelaný a pre školu

menej zaujatý. „Dom a Škola“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „Dom a Škola“ v Ružomberku, líptovská stolica.

Novinky žartovné „Herko Páter“ rečené vrele odporúčama slovenskému ľudu, vychádzajú ony každý týždeň, a stoja ročite len 2 zl. Redakcia „Herko Pátra,“ Budapešť IV. Zsibbárus ulica 7.

„Kto má pravdu,“ sošit.

Ako založíme „gazdovsko-potravný a úverný spolok?“ Sostavil Andrej Hlinka, farár sliacanský, predseda trojsliacanského gazdovsko-potravného a úverného spolku.

Obchodné zprávy.

1. Zboží: Pšenica 6.80—7.10 zl. Raž 6.35—6.45 zl. Jačmeň na krm 4.80—5.00 zl. do pálenic 5.25—5.90 zl. na várku 6.00—7.00. Oves: 6.25—6.55. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.30—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 9.00—10.00. Koprové semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fízula 8.00—8.50; tmavá 8.50—9.50. Okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistý 10.00—12.25 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 16—17. Burgyňa 2.00—2.20. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželom: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00—2.90. Slama. Na postielanie: 1.20—1.35. Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená ďatelina 30—40. Lucerna 30—40 zl. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 355 hospodárskych volov; 155 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 340—410 zl. Dojné kravy: za jeden kus 65—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 4280 kusov oviec. Ceny: 10—13.00 zl. za paru, a 13—16 kr. za živý kilo. Svňky trh: za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—185. Vajca 30—35. Loj. Maslo I. 80—180 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hreď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky splácováče.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposielá ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

Najobľúbenejšia kosa hospodárov.

„Hromovej kosa“
rozposielanie
sa z 1. očne 15. apríla.

1 kus	85	90	95	100 cm. dlhy
cena	1 10	1 15	1 20	1 30

Jedon pár kosovej nákovy skladivom I zl. 10 kr.

Jedine moje hromové kosa zodpovedajú požiadavkám hospodárov, zvlášte skrze to, že ony majú mocné hrdlo, tenkú a ľahkú čepeľ a sú sriadené pre obyčajného kosca, aby sa nemusely dať kováčovi na hrdle fahať, skrze čo zadok kosa obyčajne zmäkne. Hromovú kosu nakovanú sám vyprobujem, a 10 kusov s doberkou po pošte posielať franko; ktorá by sa nešíkla, na moje útraty sa mi môže naspiak poslať k zameneniu.

S úctou
VIOSZ ELEMÉR.
gazd. gépek gyári raktára és a „Villám kasza“ egyedüli szállítója.
Derecesor (Veszprém m.)

Dovčul je 40,000 kusov v obchode.

Kdo objedná 20 kusov, jednu zdarma dostane.

MICHAL TRESKOŇ
V NAGY-BITTSE, (TRENCSÉN MEGYE)

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča p. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsevačky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluchy a brány, amer. hrable mašiny na lámání stromovej kóry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

OZNAMY
PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„KREŠTANA“
PRIJIMA.
BUDAPEST,
Prater-ulica číslo 44.
Za oznamy sa musí hned platiť.

Papier makulatúrovy
je k dostaniu vo výdavni našej; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Od 20 rokov známe a chýrne

KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stol.)
sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žitenici, bledáčke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíčok obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňazita hotovosť keď pošle sa poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíčok nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z podakovaní.

Ctený pane! Istá Maria Csanová, ktorá od 20 rokov trpela za suche lamanie a krč v údoch, následkom užívania vašich výborných pilúl, sa tak vyliečila, že sa nevie prenadiť kde sa tie hrozné bolesti z jej teľa podely a preto sa vám, ctený Pane za zdravie modlí! Vaše pilulky sú tak obľúbene okolo nás, že ich hladajú z celého okolia, čo aj svedčí, že zásobu objednávam.

V Kraskove dňa 15-tého februára 1895. *Ludmila Skultety.*

Veľkomožný Pane! Prosím keďby mi čo najskôr ráčili poslať z ich vytečných karpatských piluliek a síce jedon balíčok. Vrelé vďaky Im, lebo bez ich zdravotných piluliek ani života nemám, ktoré môj život predlžujú, nech Ich Boh z neba požehná a dá Im stále zdravie by aj naďalej mohli predlžovať život nemocným k nim sa utikajúcim.

Nyitra-Ujlak dňa 25-tého októbra 1895. *Stefan Vavrike.*

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrich v Malackách! S úctou Vás upovedujeme, že naša milá matka, žena to Pavla Antala 14-ho toho mesiaca umrela v 80 roku svojho veku. Naposledí naložila nám, svojim deťom, aby sme Vám uprimnú vďaku vyslovili za tie pilulky mnoho rokov posílané. S týmto Vás prosíme, že i my tie isté pilulky donášať si žiadame, a prosíme Vás, aby ste nám 8 balíkov a 6 škatúl poštovou dobierekou poslali.

Tót-Komlós, 23-ho decembra 1894. *Susanna Antal.*

Blahorodný Pane! Ráče mi poštovým obratom doposlať 3 balíčky z vašich výborných karpatských piluliek; ktoré sa proti nesnesiteľnému hlavobófu čo výborný liek dokázaly a dokazujú.

V Slovenskom-Aradači dňa 7-ho januára 1895.

S úctou *Jozef Kolenyi* učiteľ.

KREŠTANIA!

Bieda je, keď potrebuješ peniaze, a nemáš! Čo budeš robiť? Pôjdeš si požičať. Ak trafiš na poriadneho človeka, je dobre, ale ak trafiš na úžerníka, beda ti! Aby si sa tohoto nemusel báť, choď alebo piš do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici
tam ti dajú peniaze, či na smenku (vexlu) či na obligáciu.
Bieda je, keď máš zgzazdované groše, a nevieš, kam si ich uložiť,
aby si one neprišiel. Choď a daj, alebo pošli ich do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici,
choď, alebo pošli do tej filiálky, kde ti je bližšie, u nej sú ti groše
isté, lebo má 400,000 zl. svojho kapitálu a 1 700,000 cudzích
peňazí, a dá ti dobrý úrok (interes).

Bieda je, keď máš či dolláre, či ruble, či akýkoľvek inakší peniaz,
a chceš by si ho premeniť, a nevieš kde, choď alebo pošli si ho do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne a či v Senici
tam ti ich hneď premenia, a neškodia ňu.
Tedy, či si chceš peniaze požičať, či uložiť na interes, či premeniť,
obrať sa len do

Banky Tatry

či v Turč. Sv. Martine, či vo V. Bytči, či v D. Kubíne, a či v Senici
tam ňu rúčne a chytré obslúžia.